

МЛАДЕЖТА

Младежта е област от националната политика и съответно не се предвижда хармонизиране на законодателството между държавите членки. На европейско равнище решенията, свързани с политиката за младежта, се вземат в рамките на обикновената законодателна процедура. Програмата „Еразъм+“ съдържа част, посветена на младежта, която насърчава младежкия обмен в рамките на ЕС и с трети държави. През последните няколко години Европейският съюз укрепил политиките си по отношение на младите хора, както е видно от инициативата за създаване на Европейски корпус за солидарност.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Членове 165 и 166 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) са правното основание за действията на ЕС в областта на младежта. За действията, попадащи в обхвата на членове 165 и 166, се прилага обикновената законодателна процедура. По отношение на политиката за младежта изрично се изключва възможността за хармонизиране на законодателството на държавите членки. Съветът може да приема препоръки въз основа на предложения на Комисията.

Хартата на основните права на ЕС, която има същата юридическа сила като Договорите (член 6 от Договора за ЕС), съдържа член за правата на детето (член 24), както и член за забрана на детския труд и защита на работещите младежи (член 32).

ЦЕЛИ

Член 165 от ДФЕС предвижда действия на Съюза за насърчаване на развитието на младежкия обмен и обмена на социално-образователни инструктори, напр. на специалисти, работещи с младежи, и — след влизането в сила на Договора от Лисабон — за насърчаване на участието на младите хора в демократичния живот на Европа. Член 166 предоставя възможността на ЕС да провежда политика на професионално обучение, която подкрепя и допълва действията на държавите членки. В този член се възлага на Съюза да улесни достъпа до професионално обучение и да насърчава мобилността на обучаващите и обучаваните, и в частност на младите хора.

В допълнение към тези членове ЕС си поставя и други цели в полза на младите хора и децата в области като образованието, обучението и общественото здраве или във връзка с правата и защитата на децата и младежите.

ПОСТИЖЕНИЯ

А. Стратегическа рамка

1. Стратегия на ЕС за младежта 2010—2018 г.

През ноември 2009 г. Съветът прие резолюция относно „обновена рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта“ за периода 2010—2018 г. (ОВ С 311, 19.12.2009 г., стр. 1—11). Нейните две основни цели са създаване на повече възможности и даване на равен шанс на младите хора в сферата на образованието и на пазара на труда и насърчаване на активното гражданско участие, социалното приобщаване и солидарността на младите хора. Предвижда се предприемането на инициативи в осем области на действие, а именно: образование и обучение, заетост и предприемачество, здраве и благосъстояние, участие, доброволчески дейности, социално приобщаване, младите хора и светът, творчество и култура.

Дейността се извършва в работни цикли от три години. За настоящия цикъл — от 2016 г. до 2018 г. — Съветът набеляза шест основни цели: 1) засилено социално приобщаване на всички млади хора; 2) по-активно участие на всички млади хора в демократичния и обществения живот в Европа; 3) по-лесен преход на младите хора от младежка към зряла възраст, по-специално по отношение на интеграцията на пазара на труда; 4) оказване на подкрепа за здравето и благосъстоянието, включително психичното здраве, на младите хора; 5) оказване на принос с оглед на предизвикателствата и възможностите, които ерата на цифровите технологии генерира за политиката в областта на младежта, работата с младежи и младите хора; и 6) оказване на принос за оползотворяване на възможностите и за справяне с предизвикателствата, произтичащи от нарастващия брой млади мигранти и бежанци в ЕС.

2. Стратегията „Европа 2020“

Стартирана през 2010 г., [стратегията „Европа 2020“](#) е насочена към младите хора и преследва различни цели, например намаляване на броя на лицата, преждевременно напускащи училище, увеличаване на дела на младите хора, завършили висше образование, и разработване на цялостен пакет от политически инициативи в областта на образованието и заетостта. Тя включва [„Твоята първа работа с EURES“](#) — схема за трудова мобилност с оглед на улесняването на намирането на работа в цяла Европа.

В съобщението си от май 2018 г., озаглавено „Ангажиране, свързване и овластяване на младите хора: нова стратегия на ЕС за младежта“ (COM(2018)0269), Комисията предложи да се отдели специално внимание на следните области на дейност:

— насърчаване на участието на младите хора в гражданския и демократичния живот;

- свързване на младите хора в целия ЕС и извън него с цел насърчаване на доброволната ангажираност, мобилността с учебна цел, солидарността и межкултурното разбирателство;
- подкрепа за овластяването на младите хора чрез качество, новаторство и признание за работата с младежта.

Б. Разходни програми на ЕС в тази област

1. „Еразъм+“

Програмата „Еразъм+“ съдържа специална глава за младежта, за която бяха заделени приблизително 2,1 милиарда евро. Нейните конкретни цели са: 1) да се повиши равнището на ключовите компетенции и умения на младите хора и да се насърчат участието в демократичния живот на Европа и на пазара на труда, активното гражданско участие, межкултурният диалог, социалното приобщаване и солидарността; 2) да се насърчи повишаването на качеството на работните места за младежите; 3) да се допълнят реформите на местно, регионално и национално равнище и да се подкрепи развитието на основаната на познания и факти политика в областта на младежта; и 4) да се засили международното измерение на младежките дейности, както и ролята на специалистите, работещи с младежи, и на младежките организации като структури за подкрепа на младите хора.

Програмата „Еразъм+“ подпомага пряко [Европейската доброволческа служба](#). Европейската доброволческа служба има за цел да оказва съдействие на млади хора, които желаят да прекарат време в чужбина, като участват в доброволчески проекти. Тази схема за неформално учене е сертифицирана в цяла Европа посредством инструмента за признаване [„Youthpass“](#).

Въз основа на програмата „Еразъм+“ беше създадена програмата [„Еразъм за млади предприемачи“](#), която предоставя възможност на начинаещи предприемачи да се възползват от натрупания опит на предприемачи, които управляват малки дружества в други участващи в програмата страни.

2. „Еразъм“ (2021—2027 г.)

В своето предложение за нова програма „Еразъм“ за периода 2021—2027 г. ([COM\(2018\)0367](#)) Комисията препоръчва бюджетът да се удвои в сравнение с програмния период 2014—2020 г., т.е. размерът му да достигне 30 милиарда евро, като 3,1 милиарда евро бъдат предназначени за младежта. Една от целите на предложението е да се насърчи европейската идентичност чрез реализиране на пътувания с помощта на инициативата [DiscoverEU](#), която предоставя възможност на младите хора да открият културното наследство и многообразието на Европа. Бенефициентите по програмата ще включват ученици и студенти, но също и стажанти и специалисти, работещи с младежи.

В. Други инициативи на ЕС

1. Гаранция за младежта

През април 2013 г. Съветът прие препоръка за създаване на [гаранция за младежта](#) (ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1—6). Тя представлява ключов ангажимент

да се гарантира, че младите хора ще получат качествено предложение за работа, за продължаване на образованието или за обучение в срок от четири месеца след като останат без работа или напуснат системата на формалното образование. Въпреки че тази политика продължава да се изпълнява и финансира от държавите членки, ЕС вече предоставя съфинансиране за регионите с младежка безработица над 25 % чрез специален бюджетен ред, чрез инициативата за младежка заетост и чрез Европейския социален фонд^[1].

2. Европейски корпус за солидарност

[Европейският корпус за солидарност](#) е инициатива, стартирана от Комисията през декември 2016 г. Тя предоставя на младите хора на възраст между 18 и 30 години възможността да извършват доброволческа дейност или да работят по проекти в собствената си страна или в чужбина. Досега са се регистрирали общо 72 000 млади хора, като 7 000 от тях участват пряко в солидарни дейности. През август 2018 г. Комисията призова заинтересованите страни да представят идеи за нови проекти в рамките на тази програма. Общо 44 милиона евро бяха заделени от бюджета на ЕС за подбрани проекти, които ще бъдат отворени за всички млади хора в Европа и извън нея. На 11 юни 2018 г. Комисията публикува своето предложение за [Европейския корпус за солидарност след 2020 г.](#), като предвиди да се предоставят 1,26 милиарда евро, за да могат близо 350 000 млади хора да участват в солидарни дейности ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Политики за закрила на децата

Съгласно определението в Конвенцията на ООН за правата на детето дете е всяко човешко същество на възраст под 18 години. Чрез Договора от Лисабон се въведе целта ЕС да насърчава правата на детето, а Хартата на основните права гарантира закрилата на правата на детето от страна на институциите на ЕС, както и от държавите членки.

На 15 февруари 2011 г. Европейската комисия прие съобщение, озаглавено „Програма на ЕС за правата на детето“ ([COM\(2011\)0060](#)). Целта е да се заяви отново твърдият ангажимент на всички институции на ЕС и на всички държави членки да насърчават, защитават и прилагат на практика правата на детето във всички съответни политики на ЕС и да въплътят този ангажимент в конкретни резултати. Правата на детето и предотвратяването на насилието над деца, младежи, жени и други изложени на риск групи са също така защитени и насърчавани в рамките на [програмата „Права, равенство и гражданство \(2014—2020 г.\)“](#).

През май 2016 г. Европейският парламент и Съветът приеха директива относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 1.), с цел да се гарантира, че децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателно производство, са в състояние да разбират и да проследяват производството и да упражняват правото си на справедлив съдебен процес, както

[1] За повече информация вж. информационен фиш [2.3.2](#) относно Европейския социален фонд, раздел Б.2

и с цел да се предотврати повторното извършване на престъпно деяние от деца и да се подпомага тяхната социална интеграция.

4. Младежта и медиите

Интернет технологиите предлагат уникални възможности на децата и младите хора да получават достъп до знания, да се възползват от обучение по електронен път и да участват в обществените дебати. При все това децата също така могат да се окажат особено уязвими, що се отнася до съвременните технологии. Поради това Директивата за аудио-визуалните медийни услуги (ОВ L 95, 15.4.2010, стр. 1) забранява включването в линейните телевизионни услуги на всяко съдържание, което би могло сериозно да навреди на малолетни и непълнолетни лица. Съдържанието, за което има вероятност, че би било вредно за малолетните и непълнолетните лица, трябва или да бъде излъчвано по време, когато те няма да го следят, или да бъде блокирано чрез технологични средства, така че те да не могат да получат достъп до него. При нелинейните аудио-визуални медийни услуги по заявка съответното съдържание се предоставя единствено по начин, който гарантира, че малолетните и непълнолетните лица при обичайните обстоятелства не би трябвало да влязат в контакт с него.

5. Европейски младежки портал

[Европейският младежки портал](#) е уебсайт, предназначен за младите хора в цяла Европа, с цел да им се помогне да се ориентират сред множеството възможности, които ЕС предлага в различни области от интерес за тях, например доброволческа дейност, работа, учене, култура и творческа дейност и много други.

РОЛЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Парламентът винаги се е застъпвал за тясно сътрудничество между държавите членки в областта на младежта. Той е участвал и е изпълнявал активна роля при формулирането на политиката за младежта, например чрез своите резолюции относно стратегията на ЕС за инвестиране в младежта и за мобилизиране на нейния потенциал (ОВ СЕ 161, 31.5.2011 г., стр. 21), относно прилагането на стратегията на ЕС за младежта през 2010—2012 г. (ОВ С 93, 9.3.2016 г., стр. 61), относно оценката на стратегията на ЕС за младежта (2013—2015 г.) (ОВ С 215, 19.6.2018 г., стр. 212) и относно гаранция за младежта (ОВ С 440, 30.12.2015 г., стр. 67).

През последните години бяха приети множество други резолюции относно младежката заетост (например ОJ С 224, 21.6.2016 г., стр. 19), предприемачеството (ОВ С 316, 22.9.2017 г., стр. 76) и борбата с младежката безработица (ОВ С 11, 12.1.2018 г., стр. 44).

Парламентът също така защитава висшия интерес на детето въз основа на петициите, които получава (ОВ С 66, 21.2.2018 г., стр. 2), и прие резолюция относно намаляване на неравенството, и по-специално на бедността сред децата (ОВ С 366, 27.10.2017 г., стр. 19). Парламентът също така насочи вниманието си към правата на детето извън границите на ЕС, като насърчи приемането на резолюции относно положението на децата в цял свят, например

относно образованието за деца при извънредни ситуации и продължителни кризи (ОВ С 366, 27.10.2017 г., стр. 151) и относно непълноценното хранене при децата в развиващите се страни (ОВ С 289, 9.8.2016 г., стр. 71). През 2015 г. той прие резолюция относно борбата срещу сексуалното насилие над деца в интернет (ОВ С 316, 30.8.2016 г., стр. 109)^[2]. По време на пленарната сесия през октомври 2018 г. Парламентът прие законодателното предложение на Комисията за преразглеждане на директивата за аудио-визуалните медийни услуги (P8_TA(2018)0364). Съгласно новите разпоредби телевизионните оператори ще бъдат задължени да намалят излагането на децата на реклами за нездравословни храни или напитки; съдържанието, подбуждащо към насилие, омраза и тероризъм, ще бъде забранено, а неоправданото насилие и порнографията ще бъдат предмет на най-строги мерки.

По време на преговорите по програмата „Еразъм+“ през 2012—2013 г. Парламентът решително се застъпи за отделна глава за младежта и за специален бюджет за ключовите действия, свързани с нея. Той също така подчерта, че следва да се увеличат възможностите за участие на младите хора в неравностойно положение. В резолюцията си от 17 септември 2017 г. (ОВ С 337, 20.9.2018 г., стр. 131) той предложи приемникът на програмата да съсредоточи вниманието си върху ученето през целия живот и мобилността и препоръча приоритетите на програмата „Еразъм“, стратегията на ЕС за младежта и други програми, финансирани от ЕС, да бъдат съгласувани. През юни 2018 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха политическо съгласие по предложението за Европейския корпус за солидарност, което сега и двете институции трябва да приемат официално.

С цел насърчаване на разработването на европейски проекти от млади хора Европейският парламент, заедно с Фондацията за международната награда „Карл Велики“ в Аахен, учреди през 2008 г. [европейската младежка награда „Карл Велики“](#), която се връчва всяка година за проекти, които стимулират европейското и международното разбирателство.

Michaela Franke / Pierre Hériard
09/2018

[2] За повече информация вж. информационен фиш [3.6.2](#) относно аудио-визуалната и медийната политика.

